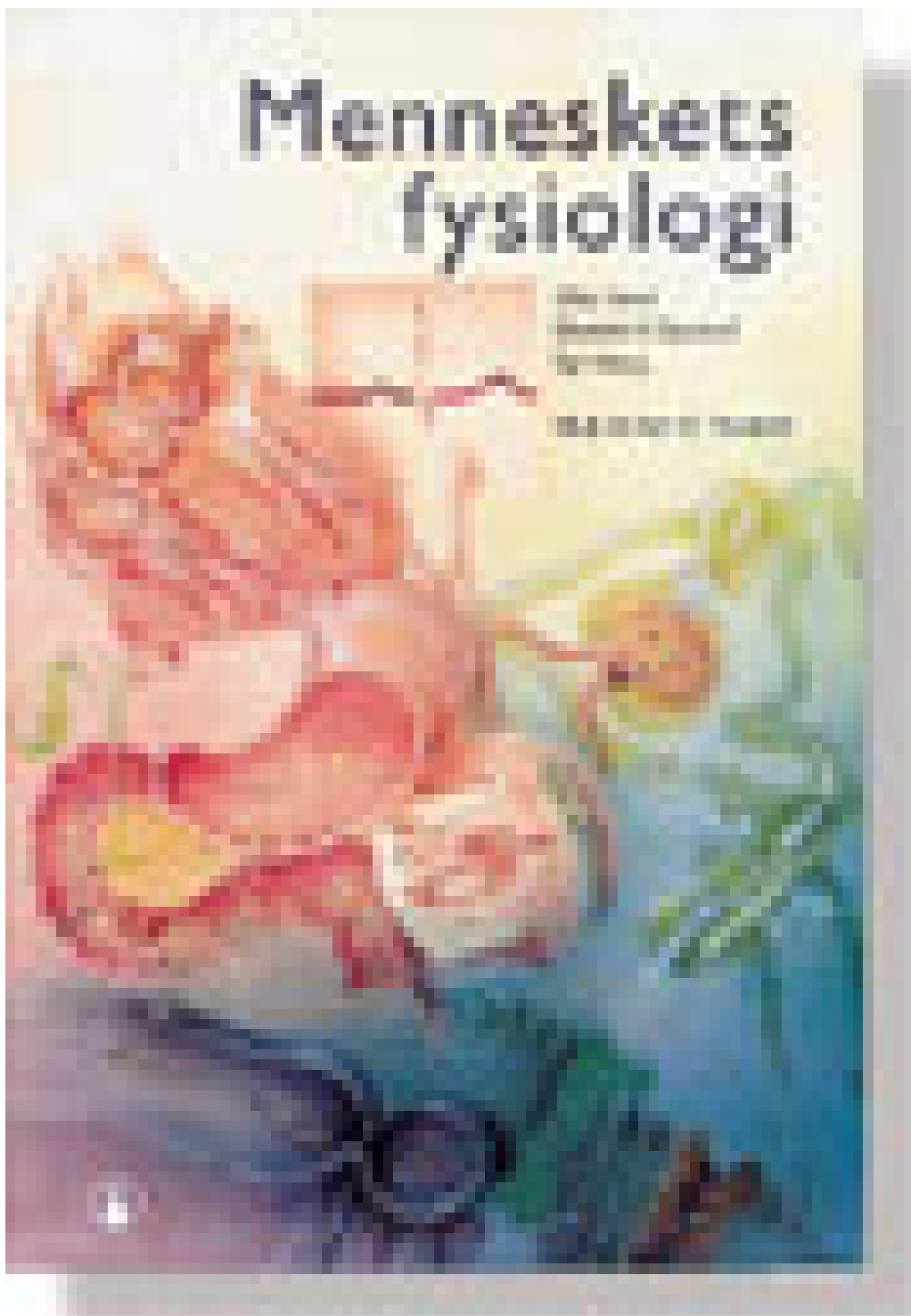

God lærebok med ny målgruppe

[BOKOVERSIKT](#)

Førsteutgaven, fra 1992, som først og fremst henvendte seg til studenter ved helsefaghøyskolene, ble meget populær og oversatt til svensk, dansk og finsk. Den ble også mye brukt av medisin-, odontologi- og ernæringsstudenter. For disse vil den nye og utvidede utgaven, som primært er beregnet på studenter på universitetsnivå, sannsynligvis bli førstevalget blant de mange lærebøker i fysiologi.

Som forrige utgave er denne ajourførte og utvidede læreboken glitrende godt skrevet, med didaktisk utmerkede illustrasjoner og oversiktlige tabeller. Kapitlet om celler og vev er utvidet omtrent 50 % (det er mer om bl.a. reseptorfysiologi og intracellulær kommunikasjon, NO og ATP som signalmolekyler, ionekanaler og "patch-clamp"-metoden). Motorisk kontroll,

læring og hukommelse er også grundigere behandlet. Svært mange emner er oppdatert og har fått en utvidet omtale, f.eks. transduksjonsmekanismene i sanseapparatet, hormoners syntese, omsetning og virkemåte, nye hormoner som leptin, neuropeptid Y og melatonin, muskelkontraksjonen og dens kontroll. Det teoretiske grunnlaget for EKG-målinger strekker seg over åtte sider – rikt illustrert. Stikkordregisteret er økt ca. 50 %.

Som i den forrige utgaven avsluttes kapitlene med en rekke kontrollspørsmål. de er stort sett de samme i de to utgavene. Korte lister over anbefalt litteratur er kommet til, med flere henvisninger til faglitteratur utgitt så sent som i 2001! (Men hvem vil i vår hektiske tid lese 1986-utgivelser?) Som i 1992-utgaven er det mengder av innskutte ”bokser” på farget bunn, som oftest med kliniske eksempler: Kreft, ras-onkogener, nervegass, Alzheimers sykdom, tinnitus, diabetes mellitus, muskeldystrofi, hjertesvikt, anemi, icterus, astma, autoimmunesykdommer, emfysem, magesår, gallestein, varmeutmattelse, glomerulonefritt, diuretika, doping i idretten, in vitro-fertilisering, osteoporose og ereksjonssvikt er et lite utvalg.

Et nytt sluttkapittel inneholder to sykehistorier som belyser hvordan sykdommer som primært rammer ett organ, sekundært kan gi funksjonsforstyrrelser i andre organer (anemi ved cancer coli, som fører til angina pectoris; diabetes mellitus med koma og karskader).

Forfatterne har klart å gi rom for fascinerende innblikk i menneskekroppens mekanismer. Visste du at membranpotensialet representerer et spenningsfelt på 100 000 V/cm – som i luft ville ført til en lysbue mellom metallelektroder, og at dette feltet er med på å holde membranproteiner ”på plass”? Eller at det er teoretisk mulig å ha flere koblinger mellom nerveceller i hjernen enn antallet molekyler i verdensrommet? De svakeste lydene vi kan oppfatte, har et lydtrykk på én timilliarddel av atmosfæretrykket. Hvert sekund dør og nydannes omtrent tre millioner erytrocytter – dette er bare ett eksempel på hvilke fantastisk presise reguleringssystemer som virker i oss.

Hva mer kan man ønske seg på 600 sider? Selvfølgelig av og til at forklaringene gikk *litt* lenger, spesielt når man virkelig er tent på emnet. *Noen* eksempler på hvordan kunnskapen blir til, kunne man også ønske seg – til eksemplarisk læring – og noen flere eksplisitte eksempler på ennå uløste spørsmål – og hvorfor de er uløste. På universitetsnivå vil vi jo gjerne at studentene skal kunne reflektere litt over hvordan kunnskapen er vunnet og hvor sikker den er – ikke minst for å kunne møte pasienter med utfordrende Internett-utskrifter. Noen studenter vil trolig få behov for å slå opp i større bøker eller oversikter.

Leter man, finnes alltid skjønnhetsfeil og upresise eller ikke helt korrekte utsagn i alle lærebøker, også i denne. Fysiologifaget er definert svært vidt; boken inkluderer immunologien og deler av den generelle patologien. Disse kapitlene kan nok tjene som gode førsteinnføringer, men vil kanskje provosere spesialistene.

Leger som uten mye besvær vil friske opp det fysiologiske grunnlaget for sykdommers patogenese og terapi, vil som studentene kunne glede seg over denne ypperlige læreboken.

Haakon B.Benestad

Fysiologisk institutt

Universitet i Oslo

Publisert: 20. februar 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.